

Exam. Code : 103206

Subject Code : 1229

B.A./B.Sc. 6th Semester
INDIAN CLASSICAL DANCE

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :—(1) Attempt **FIVE** questions in all.(2) Question No. **I** is compulsory.

(3) All questions carry equal marks of 10 each.

I. Attempt any **TEN** questions from the following :

1×10=10

- (i) What is 'Bhama Kalpam' of Kuchipudi dance form ?
- (ii) Which type of Abhinaya are 'Hasta Mudras' related to ?
- (iii) Match the Gurus with their Shishyas; (attempt any **TWO**) : ½×2
- (a) Pdt. Birju Maharaj – Sitara Devi
- (b) Pdt. Rajendra Gangani – Avinav Mukherjee
- (c) Guru Sukhdev Maharaj– Saswati Sen
- (d) Guru Geetanjali Lal – Swati Sinha
- (iv) "Kahe Cherd Cherd Mohe Garwa lagaye". Who is the writer of above Thumri and in which Hindi Cinema it has been depicted ?

- (v) Name any two Western dance forms. $\frac{1}{2} \times 2$
- (vi) Name any two Indian Classical Dance Forms. $\frac{1}{2} \times 2$
- (vii) Why 'Teen Taal' is called Teentaal when it has 16 Matras ?
- (viii) What is Damdar Tehai ?
- (ix) What is Bedam Tehai ?
- (x) Name any two Folk Male Dances of Haryana. $\frac{1}{2} \times 2$

II. Write in detail about Kuchipudi Dance Form. 10

III. Explain 'Vachik Abhinaya' and 'Satvik Abhinaya' with examples. $5 \times 2 = 10$

IV. Explain in detail any two Western Dance Forms. $5 \times 2 = 10$

V. Explain about any two folk dances of Haryana. $5 \times 2 = 10$

VI. Write the following in Notation Form :

(i) Arh layakari in Teen Taal

(ii) Chaugun layakari in Pancham Sawari Taal.

$5 \times 2 = 10$

VII. Write the following in Notation Form :

(i) Write on Kavit in Pancham Sawari Taal

(ii) Write one Pramelu in Teen Taal.

$5 \times 2 = 10$

VIII. Write the following in Notation Form :

- (i) One Tora in Pancham Sawari Taal
 (ii) One Chakkardar Paran in Pancham Sawari Taal
 (iii) One Damdar Tehai in Teentaal
 (iv) One Bedam Tehai in Teentaal. $2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(3) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ 10 ਹਨ।

I. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੱਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ : $1 \times 10 = 10$

(i) ਕੁਚੀਪੁੜੀ ਨ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਕਲਪਮ ਕੀ ਹੈ ?

(ii) ਹਸਤ ਮੁਦਰਾ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਭਿਨਯ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?

(iii) ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ (ਕੋਈ ਦੋ) : $\frac{1}{2} \times 2$

(ੳ) ਪੰ. ਬਿਰਜੂ ਮਹਾਰਾਜ - ਸਿਤਾਰਾ ਦੇਵੀ

(ਅ) ਪੰ. ਰਾਜੇਂਦਰ ਗੰਗਾਨੀ - ਅਵਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ

(ੲ) ਗੁਰੂ ਸੁਖਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ - ਸਾਸਵਤੀ ਸੇਨ

(ਸ) ਗੁਰੂ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਲਾਲ - ਸਵਾਤੀ ਸਿਨਹਾ

(iv) 'ਕਾਹੇ ਛੇੜ ਛੇੜ ਮੋਹੇ ਗਰਵਾ ਲਗਾਏ' ਉਪਰੋਕਤ ਠੁਮਰੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਚਿਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

(v) ਕਿਸੇ ਦੋ ਪੱਛਮੀ ਨ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ। $\frac{1}{2} \times 2$

(vi) ਕਿਸੇ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 $\frac{1}{2} \times 2$

(vii) ਜਦੋਂ ਇਸਦੀਆਂ 16 ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨਤਾਲ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(viii) ਦਮਦਾਰ ਤਿਹਾਈ ਕੀ ਹੈ ?

(ix) ਬੇਦਮ ਤਿਹਾਈ ਕੀ ਹੈ ?

(x) ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਪੁਰਸ਼ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 $\frac{1}{2} \times 2$

II. ਕੁਚੀਪੁੜੀ ਨ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 10

III. ਵਾਚਿਕ ਅਭਿਨਯ ਅਤੇ ਸਾਤਵਿਕ ਅਭਿਨਯ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। $5 \times 2 = 10$

IV. ਕਿਸੇ ਦੋ ਪੱਛਮੀ ਨ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। $5 \times 2 = 10$

V. ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 $5 \times 2 = 10$

VI. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੂੰ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

(i) ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆੜ ਲੈਅਕਾਰੀ

(ii) ਪੰਚਮ ਸਵਰੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਚੌਗੁਨ ਲੈਅਕਾਰੀ। $5 \times 2 = 10$

VII. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੂੰ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(i) ਪੰਚਮ ਸਵਰੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਵਿਤ ਲਿਖੋ।

(ii) ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਮੇਲੂ ਲਿਖੋ। $5 \times 2 = 10$

VIII. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੂੰ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(i) ਪੰਚਮ ਸਵਰੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋੜਾ

(ii) ਪੰਚਮ ਸਵਰੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੱਕਰਦਾਰ ਪਰਨ

(iii) ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਮਦਾਰ ਤਿਹਾਈ

(iv) ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਦਮ ਤਿਹਾਈ। $2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— (1) सभी में से पांच प्रश्न करें।

(2) प्रश्न संख्या I अनिवार्य है।

(3) सभी प्रश्नों के समान अंक (10) हैं।

I. निम्नलिखित में से कोई दस प्रश्न करें : $1 \times 10 = 10$

(i) कुचीपुड़ी नृत्य रूप के 'भामा कल्पम' क्या है ?

(ii) हस्तमुद्रा किस प्रकार के अभिनय से संबंधित है ?

(iii) गुरुओं को उनके शिशुओं से मिलाएं (कोई दो) :

$\frac{1}{2} \times 2$

(क) पं. बिरजु महाराज - सितारा देवी

(ख) पं. राजेन्द्र गंगानी - अविनव मुखर्जी

(ग) गुरु सुखदेव महाराज - सास्वति सेन

(घ) गुरु गीतांजलि लाल - स्वाति सिन्हा

- (iv) 'काहे छेड़ छेड़ मोहे गरवा लगाए' उपरोक्त ठुमरी के लेखक कौन है तथा किस हिन्दी सिनेमा में इसे चित्रित किया गया है ?
- (v) किन्हीं दो पश्चिमी नृत्य रूपों का नाम लिखें। $\frac{1}{2} \times 2$
- (vi) किन्हीं दो भारतीय शास्त्रीय नृत्य रूपों का नाम लिखें। $\frac{1}{2} \times 2$
- (vii) जब इसकी 16 मात्राएं होती है, तो तीन ताल को तीनताल क्यों कहा जाता है ?
- (viii) दमदार तिहाई क्या है ?
- (ix) बेदम तिहाई क्या है ?
- (x) हरियाणा के कोई दो पुरूष लोक नृत्यों के नाम लिखें। $\frac{1}{2} \times 2$

II. कुचीपुड़ी डांस फॉर्म के बारे में विस्तार से लिखें। 10

III. उदाहरणों के साथ 'वाचिक अभिनय' और 'सात्विक अभिनय' की व्याख्या करें। $5 \times 2 = 10$

IV. किसी भी दो पश्चिमी नृत्य रूपों की विस्तार से व्याख्या करें। $5 \times 2 = 10$

V. हरियाणा के किसी भी दो लोक नृत्यों की व्याख्या करें। $5 \times 2 = 10$

VI. निम्नलिखित को नोटेशन फार्म में लिखें :

- (i) तीन ताल में आड़ लयकारी
- (ii) पंचम स्वरी ताल में चौगुन लयकारी। $5 \times 2 = 10$

VII. निम्नलिखित को नोटेशन फार्म में लिखें :

(i) पंचम स्वरी ताल में एक कवित्त लिखें।

(ii) तीन ताल में एक परमेलु लिखें। $5 \times 2 = 10$

VIII. निम्नलिखित को नोटेशन फार्म में लिखें :

(i) पंचम स्वरी ताल में एक तोड़ा

(ii) पंचम स्वरी ताल में एक चक्रदार परन

(iii) तीनताल में एक दमदार तिहाई

(iv) तीनताल में एक बेदम तिहाई। $2\frac{1}{2} \times 4 = 10$